

Visietekst – Geschreven voor en met afbeeldingen van TROMP PARTNERS ARCHITECTEN.
Combinatiegebouw voor SO en VSO 'de Zevenster' Lelystad.

Leerlingen bereiden zich op de Zevenster voor op hun stap naar de maatschappij. Dit gebeurt in een basis- en een voortgezette stroming. In het nieuwe gebouw wordt het onderwijs voor kinderen van 4 tot 12 ondergebracht. Er ontstaat een doorgaande leerlijn die de denkbeeldige scheiding tussen 12 en 13 jarigen kan overbruggen. De school biedt hen de mogelijkheid in een veilige omgeving persoonlijke en sociale vaardigheden te ontwikkelen. Gezien de snelle ontwikkelingen in de maatschappij zal de rol van de school hierin steeds groter worden. Voor de school is het van belang om enerzijds flexibel te kunnen anticiperen op deze ontwikkelingen en anderzijds om vanuit haar identiteit een herkenbaar baken te zijn in die snelle ontwikkelingen en waar nodig hiertegen te beschermen. Op die manier kan het die veilige plek voor de leerlingen blijven. Door de doorgaande leerlijn kan nader bekeken worden hoe er verschillende gebieden ingericht kunnen worden op een doelgroepen manier.

Leeromgeving

Wij maken gebouwen met aandacht voor de leeromgeving. Die leeromgeving moet overzichtelijk zijn, functionaliteit beogen, duidelijke looplijnen hebben en een goede oriëntatie mogelijk maken.

De functionaliteit van een gebouw laat zich vaak aflezen aan de buitenkant. Het is een weerspiegeling van het programma en de visie van de gebruiker. De leesbaarheid van onze gebouwen zet zich door in het interieur. Open ruimtes, gangen en relaties wijzen de weg. Lange lijnen, verbredingen, kleurgebruik zijn oriëntatiemiddelen daarin. Een heldere en duidelijke vormgeving stuurt de verkeersstromen in het gebouw. Deze duidelijkheid laat ruimte voor zo nu en dan wat ruimtelijk spektakel. Een bijzondere loopbrug of een vide met een 'tribunetrap'. Voor deze doelgroep kan met vides en doorzichten goede relaties gelegd worden tussen de verdiepingen. Hierdoor gaat een doorgaande leerlijn ook daadwerkelijk functioneren.

Veiligheid en welbevinden, identiteit.

Of een leerling zich veiligheid voelt in een gebouw heeft veel te maken met schaal. Maar nog meer met de identiteit van de school en het gebouw. Als een kind zich thuis voelt, voelt het zich ook veilig. Natuurlijk begint het thuisgevoel in de eigen groepsruimte, van daaruit kan de leerling zich mengen in de 'samenleving in het klein', wat een school is. Met name gemeenschappelijke ruimtes leveren dan een belangrijke toegevoegde waarde aan het gevoel van veiligheid en geborgenheid van de leerling en aan de identiteit van de school. Wij vinden dat de geborgenheid en de identiteit ook tot uiting moet komen in de uitstraling van de school. Grotere bouwvolumes verwerkt in vriendelijke vormen en flexibele speelse compartimenten waardoor het individu altijd zichtbaar blijft. Onze architectuur kan complexe betekenissen bevatten maar blijft toch heel leesbaar.

Gebouwen voor onderwijs moeten uitnodigen tot binnenkomen. Vriendelijke materialen en herkenbare vormen in verantwoorde kleuren geven warmte en veiligheid. De vormgeving van de gebouwen en hun ruimtelijke positie in de omgeving neemt je bij de hand en leidt je naar binnen. Instrumenten hiervoor zijn bijvoorbeeld, een school die door zijn verhoudingen gewoon op een huis lijkt. Of ronde vormen waar omheen je naar de entrees begeleid wordt. En in een groot gebouw hebben de ramen een afwijkend ritme en een positie die (kind)vriendelijk aandoet.

Een positieve (leer)omgeving heeft veel invloed op het leerproces en het welbehagen van mensen. Dat dit in de praktijk ook werkt, ondervinden we in de actieve nazorg die we nastreven. Niet alleen kleur is belangrijk voor een optimistisch, vrolijk, en levendig geheel. De toepassing van licht is net zo belangrijk. Daglichtinval in een ruimte zonder veel kleur levert toch buitengewoon veel warmte en sfeer op. Voor deze doelgroep moet zorgvuldig omgegaan worden met kleur. Een krachtige kleurtoepassing kan motiveren en activeren. Maar dat kan juist ongewenst zijn voor bepaalde plekken. Dan is door toepassing van de juiste kleuren en kleurtonen een sfeer te creëren die niet steriel is maar wel rust geeft. Activering door kleur kan dan door de gebruiker ingebracht worden door leermiddelen en losse inrichting. De expertise van de gebruiker mag hierin niet gepasseerd worden.

Eenheid, diversiteit en flexibiliteit.

De Zevenster zal een gebouw worden wat zich als geheel moet manifesteren in het gebied. Er zijn uitgesproken ideeën over de beeldbepaling van het gebouw. Die eenheid houdt bijna op bij de naam. Daarna komt nog het wijgevoel tussen alle leerlingen. Vlak daarna blijkt elke leerling speciaal te zijn. Zeker in deze doelgroep kan één leerling de sfeer en het functioneren van de groep beïnvloeden. De groepsruimten moeten hierop in te richten zijn. Ook al wordt er gewerkt met heterogene groepen dan impliceert dat nog niet dat die allemaal even groot zullen zijn. Een gebouw met allemaal dezelfde ruimten zou best heel functioneel kunnen zijn. Maar doet geen recht aan de karakters van de groepen die zich er thuis moeten voelen. Ook hier zullen we samen met de gebruiker moeten gaan bekijken hoe dit het beste gaat passen bij hun onderwijsvisie. Er zijn heel veel mensen betrokken bij het onderwijs van deze leerlingen. Dit resulteert in betrekkelijk veel andere ruimten en sferen voor begeleiding en doe-vakken. Deze diversiteit moet wel structuur behouden en dus weer eenheid uitdragen. Daarmee is de cirkel rond.

Onderscheid tussen so en vso

De doorgaande leerlijn betekent niet dat er geen onderscheid bestaat tussen de deelgroepen van de school. De Zevenster heeft nu ook groepsverdelingen gemaakt. Wat anders wordt in de nieuwbouw is dat er geen tweede locatie meer is. Hierdoor kan meer ingespeeld worden op de plek van het kind binnen die leerlijn. Wanneer een architect een vraag over visie gesteld wordt komen er al snel beelden en oplossingen binnen bereik. Dat het ook anders kan blijkt uit de vele visies die u mag ontvangen. Onze ervaring leert dat de dialoog met de gebruiker keer op keer een verdere verdieping van hun visie oplevert. De wens om so en vso te onderscheiden komt voort uit het verschil tussen de leerlingen. Een 5-jarige is nu eenmaal met andere dingen bezig dan een 15-jarige. Maar dat moet. Een 15-jarige moet al aardig op weg zijn naar een voor hem haalbare zelfstandigheid. Dit resulteert in andere onderwijsruimten met andere functies en met een ander 'thuisgevoel'. Groter bezien zal het vso-gedeelte er al meer als de rest van de maatschappij uit gaan zien. Door in meerdere lagen te gaan bouwen ontstaat er logische scheiding tussen basis-gedeelte en voortgezet-gedeelte.

Relatie speciaal onderwijs en samenleving

Het speciaal onderwijs richt zich volledig op de ontwikkeling van het kind en wil het beste dat voor dat individu haalbaar is. De Zevenster doet dat door maatschappijgericht te werken. Praktische en sociale vaardigheid worden aangeleerd en zo mogelijk komt een leerling van school af met een baan. Dat dit anders is dan in het 'reguliere'

onderwijs wordt ook duidelijk in de doelstellingen om zelfstandigheid en zelfredzaamheid als resultaat na te streven. Kennis is nodig maar niet met die importantie die voor anderen geldt. Het verschil zet zich door in die maatschappij. Oud-leerlingen hebben ander werk of een andere positie en wonen soms in woongroepen of langer thuis. Het is zaak om via simulatie binnen de school en stages buiten de school dat deel aan te bieden dat voor de leerlingen nodig is om zich in die maatschappij te redden.

Dat neemt niet weg dat de maatschappij nog veel onverkende gebieden overhoudt waar de leerlingen zijdelings toch mee te maken krijgen. De snelheid van informatie is groot. En de hoeveelheid informatie is moeilijker te duiden voor deze leerlingen. Toch komt die drukte de school binnen. In de ambiance van de school moet daar dan plaats voor gevonden worden. Met name het vso-gedeelte zal zich meer richten op de buitenwereld en de directe omgeving van het gebouw.

Relatie met omgeving

Het is daarom best een lastige locatie voor deze school. De omgeving is niet een directe afspiegeling van de samenleving. De schaalgrootte sluit ook niet direct aan bij huiselijkheid. Toch moet er een solitair gebouw komen die architectonisch goed meekomt in dit gebied. Het ligt voor de hand om dan binnen het gebouw een eigen wereld te creëren. Voor de VSO kan de relatie met de (formele) voorkant gezocht worden. Minder beschermd en duidelijk contact met de verkeersstromen. Voor de SO is het buitenonderwijs in de achtertuin te maken. In deze setting is de geluidswal een heel plezierige manier om een beschut, afgebakend speelterrein te realiseren. De geluidsprikkels van de weg vallen hier hopelijk dan wat mee.

Het zelfstandig naar school komen is wel een grotere drempel is deze situatie dan wanneer de school in een woonwijk zou komen te staan. Fietspaden gaan door grootstedelijk gebied heen. En loopafstanden zijn relatief groot. Aan de andere kant worden kinderen van het speciaal onderwijs veelal gebracht of komen met busjes. Pas in het VSO wordt dan die stap naar zelfstandigheid gezet.

Duurzaam bouwen, kostenbeheersing.

Er is een mooie ambitie uitgesproken om duurzaamheid zichtbaar te maken en onderdeel van het onderwijs te maken. Wij zetten altijd in op de duurzame oplossingen voor zover dat kostentechnisch mogelijk is. Voor deze school met zijn specifieke doelgroep is in ieder geval terecht gekozen voor lage temperatuur verwarming. In hoeverre dit dan te combineren is met een duurzame opwekking van deze warmte of met toepassingen van andere klimaattechnieken is vervolgens een ambitie-traject van de financierder. Wat wel heel goed mogelijk is is om via subsidies bijvoorbeeld zonnepanelen te realiseren in het kader van onderwijsactiviteiten.

Het gegeven budget is scherp gesteld. In uw toelichting daarop brengt u het budget in absolute relatie tot het bruto vloeroppervlak. Wij vinden dat door goede monitoring van het kostenaspect het heel goed mogelijk is om in basis deze school te huisvesten. Spannend wordt het wel. Samen zullen we moeten zorgdragen dat de benodigde kwaliteiten voldoende overeind blijven. Het onderwijs prevaleert dan wat ons betreft boven te veel aan ambities.